

Ondřej HANOUSEK, *Paměť města Jindřichova Hradce 1918–1948*, České Budějovice 2018 (= diplomová práce, Historický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), 97 s. + obrazové přílohy.

Posudek oponenta diplomové práce

Diplomová práce se hlásí ke konceptu *paměti města*, který Andreas Huyssen vymezil na základě *míst paměti* Pierra Nory. Druhým východiskem se stala myšlenka utváření kolektivní paměti, která podle Maurice Halbwachse vzniká na základě společně sdílených vzpomínek jednotlivců jako členů různým způsobem vymezené skupiny. Objasnění metodologického ukotvení své práce věnoval student inspirativní devítistránkový úvod, který navazuje na stručný prolog vymezující práci tematicky, metodologicky, geograficky a chronologicky. V metodologickém pojednání se autor opřel o české překlady některých prací zmiňovaných autorů, z nichž také hojně cituje. Uvedené metodologické pojetí považuji za podnětné a inspirativní, neboť umožňuje zkoumat charakteristické rysy společenství (v tomto případě města) v čase dynamických proměn první poloviny 20. století. Nejsm si pouze jistý, zda „kolektiv může být původcem myšlenky“ (s. 14).

Po velmi dobře zvládnutém metodologickém úvodu následuje kompilativně pojatá kapitola věnovaná vývoji města ve sledovaném období a jeho ukotvení v nově vzniklém státě. Všímá si proměn politické reprezentace Jindřichova Hradce stejně jako hospodářských poměrů, které limitovaly jeho další rozvoj. Obsáhlý výklad se zaměřuje na události doprovázející vyhlášení samostatné republiky v říjnu 1918, průběh událostí let 1938 a 1939 stejně jako na poválečný vývoj ve městě vrcholící rokem 1948. Již v tomto textu si student všiml dopadů přelomových událostí do paměti města, jež se projevovala například v pojmenování hlavních komunikačních ploch. V souvislosti s reprezentací města Ondřej Hanousek upřel pozornost na průběh návštěv prezidentů Masaryka a Beneše v Jindřichově Hradci v červenci 1925, resp. květnu 1937, stejně jako na další významné návštěvy z doby okupace i po následném obnovení státní samostatnosti. Jelikož klíčovou roli v konstruování a udržování paměti mají pomníky a památníky, zabýval se následně třemi pomníky s militární tematikou, a to včetně slavností, které se u nich konaly, i pomníkem Jana Husa jako jednoho ze symbolů duchovního klimatu nové republiky.

Zatímco ve zmíněných kapitolách vycházel zejména z lokálních tiskovin a městských pamětních knih, staly se hlavním pramenem dalších kapitol, pojednávajících o historických a architektonických památkách, turistické průvodce z let 1888–1948, jejichž představení autor

věnoval samostatnou pozornost. Následně se na jejich základě zabýval klíčovými veřejnými prostory a památkovými objekty, k nimž patřilo hlavní městské náměstí, hrad a zámek i některé kostely.

V závěru pak autor zdůraznil jednoznačný příklon města k novému politickému uspořádání po roce 1918, který byl manifestován zejména při návštěvách obou prezidentů (přestože se jejich scénář v řadě momentů lišil) i ve zdůrazňování legionářského kultu a husitské tradice (která však ve městě žádné historické opodstatnění neměla). Radikální zvrát přinesla okupace, po níž již novou identitu města silně ovlivňoval nový ideologický kurz. Její nedílnou součástí se již v meziválečném období stala prezentace kulturně-historického dědictví Jindřichova Hradce, která pomáhala zakrývat hospodářskou stagnaci města.

Hanouskův text je v mnohém originální a podnětný, rozhodně by mu ale prospěla větší koncentrace na vlastní téma práce, od něhož na některých místech zbytečně odbíhá (s. 55–67). Patrně z časových důvodů tak řada témat zůstala pouze rozpracována (názvy náměstí a ulic; pojednání o památkových a sakrálních prostorech, kde se autor mnohdy spokojil pouze s tlumočením průvodcovských textů; u hradu a zámku postrádám informaci o zpřístupnění tohoto do roku 1945 soukromého objektu). Na některých místech výkladu se vyskytují omyly (s. 76) či špatně psané názvy (s. 33, správně na s. 68). Text by si také zasloužil důkladnější redakci (občasné chyby v interpunkci a psaní uvozovek).

Kladem práce je jednoznačně soustředění na přelomové období v dějinách města, a je zřejmé, že textu by prospělo jeho „prodloužení“ za rok 1948. I tak se čtenář na několika místech neubrání úsměvu nad historickými paradoxy, například při zmínce o účasti pěveckého spolku Černín na slavnosti 1. května 1918, kdy ve městě panovaly protivrchnostenské nálady, nebo při zprávě o zpěvu husitského chorálu na náměstí maršála Stalina u příležitosti uvítání ostatků svatého Vojtěcha v červnu 1947.

Závažnější výtka se ale týká několika významných opomenutí. Jestliže v Norově pojetí jsou místy paměti (či moderně paměťovými institucemi) také muzea a archivy (o něm pouze stručně na s. 78-80), je překvapující, že právě městskému muzeu autor nevěnoval žádnou pozornost. Čtenář je tak ochuzen o pojednání o institucionálním ukotvení muzea, vazbách jeho představitelů na instituce státní či městské správy (Jan Muk) stejně jako o výstavním programu. Druhá výtka se týká opomenutí monumentálního díla Františka Teplého, které vzniklo ve zkoumané době a dodnes zásadním způsobem dodnes ovlivňuje historickou paměť města. Předpokládám, že dílo vydané „nákladem obce Hradecké“ významně akcentovalo historickou složku v oficiální prezentaci města. Malá pozornost je dle mého mínění věnována rovněž veřejným slavnostem „paměťového“ charakteru. Byly například ve městě nebo v jeho

okolí při vzniku samostatné republiky, u příležitosti desátého výročí nebo v roce 1945 sázeny Stromy svobody (srov. mapu na [www. Stromysvobody.cz](http://www.Stromysvobody.cz))?

Diplomovou práci Ondřeje Hanouska doporučuji k obhajobě, vzhledem k výše řečenému ji navrhuji hodnotit stupněm **velmi dobře**.

Jindřichův Hradec, 26. srpen 2018

Doc. PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.